

Miljenko Cimeša samostalni je konzultant, ekspert za strategiju i organizacijski razvoj. Predsjednik je Društva za organizacijsko učenje Hrvatske i član uprave portala Quantum21.net.

Riječ urednika

Miljenko Cimeša

Tema mjeseca srpnja na portalu Quantum21.net je **promjena svjetonazora**. Tragom poznatog Einsteinova aksioma da se "značajni problemi ne mogu riješiti na istoj razini svijesti koja ih je stvorila, u tekstu **Elizabeth Debold "Zadatak biznisa je spasiti svijet"** ukazuje se na nužnost promjene svijesti. U prilogu se navodi ocjena Ichak Adizesa prema kojoj "ne samo da se krećemo u susret katastrofi, mi naprosto jurimo prema njoj". Kako I. Adizes nije jehovin svjedok nego svjetski poznati autor i poslovni savjetnik, njegove riječi ne bi trebalo olako odbaciti. Tim više što njegovo mišljenje dijele mnogi drugi znanstvenici (pr. **Claus Otto Scharmer**) i socijalni poduzetnici (pr. **Al Gore**).

Ključnu prijetnju po opstanak čovjeka predstavljaju suvremene korporacije. Njihova nezasićena težnja za rastom i zaradom uzrokuje "neizrecivu štetu planeti i ljudima koji na njoj žive". Suvremene su korporacije odraz dominantne **mehanicističke društvene svijesti**. Riječ je o svijesti nastaloj u Europi u 17. stoljeću na zasadima ideja I. Newtona, R. Descartesa i Bacona te načinu razmišljanja koji se oslanja na:

1. Atomistički pristup prema kojem se cjelina sastoji od zasebnih dijelova. Atomistički model postao je kamen temeljac cjelokupne moderne zapadnjačke političke i ekonomske filozofije (primjerice u vidu poznate postavke o tome kako maksimalizacija individualnih interesa rezultira unapređenjem zajedničkog dobra),
2. Jednosmjerne lance uzroka i posljedica (tipa $A > B$),
3. Načelo jednostavnosti (što znači da su uzroci i posljedice blisko povezani u prostoru i vremenu),
4. Načelo linearnosti (što znači da ostvarivanje značajnih posljedica predmijeva aktiviranje značajnih pokretačkih sila),
5. Načelo predodređenosti (što znači da čvrsti zakoni određuju kretanje/ponašanje).

Mehanicistički način razmišljanja omogućio je uspon industrijskog društva i donio značajan rast produktivnosti rada. No, uslijed inherentno suženog fokusa ovaj način razmišljanja (i na njemu zasnovano djelovanje) donio je i brojne nenamjeravane, negativne učinke (kao što su enorman jaz između bogatih i siromašnih, glad, ratovi, terorizam, te zagađivanje okoliša i ugrožavanje opstanka svekoliko života na Zemlji).

Rješenje problema autorica vidi u pokretanju procesa dubokih promjena. Prvi korak u tom procesu jeste **promjena svijesti**. Razvoj nove svijesti zasnovane na načelima:

1. Sveopće povezanosti i međuovisnosti,
2. Dvosmjernog lanca događanja (prema kojem je svaki element i uzrok i posljedica),
3. Kompleksnosti (što znači da su uzroci i posljedice međusobno odvojeni u prostoru i vremenu, te da u lancu događanja postoji niz povratnih veza),
4. Nelinearnosti (što znači da relativno mali uzrok može pokrenuti lanac događanja koji će rezultirati značajnom promjenom),
5. Neodredivosti.

Nasuprot staroj, nova paradigma ima organska obilježja. To znači da se organizacije percipiraju kao živući organizmi koji su međuovisni o drugim organizmima i koji evoluiraju u skladu s promjenama u okruženju.

Kako "svijest lidera značajno utječe na svijest organizacije" od lidera se očekuje da prvi ostvare osobnu transformaciju i promjene svijest. Djelovanje novih lidera s pozicije više razine svijesti omogućilo bi ostvarivanje dubokih promjena kako na intraorganizacijskoj, tako i na interorganizacijskoj razini.

Prilog iznimno popularnog domaćeg autora **Saše Petra "Jedna kap podiže more, promjena pojedinca mijenja svijet"** na Autoru svojstven način, lagan, čitak i razumljiv, približava složenu tematiku čitateljima. Na nekim mjestima duhovit, a na drugim "smrtno ozbiljan", Saša nam dočarava implikacije zastarjelog načina razmišljanja za nas, ovdje u Hrvatskoj.